

สัมมาทิฐิ

ความเห็นชอบ ในอริยสัจสี่
ความรู้ในทุกข์ ความรู้ในเหตุให้เกิดทุกข์ ความรู้ในความดับทุกข์
ความรู้ในข้อปฏิบัติให้เข้าถึงความดับทุกข์

ปัญญา

เห็นความจริงของกระแสชีวิต เห็นกระแสชีวิตด้วยความเป็นรูป
กับนาม เห็นกายเป็นกาย เห็นเวทนาเป็นเวทนา เป็นต้น
เห็นอริยสัจ จนสูงสุดคือเห็นพระนิพพาน

ปัญญาเมื่อเกิดขึ้นมาแล้ว ละความเห็นผิด (ปหาน)
เวลาปัญญาเกิดขึ้น จะอุปถัมภ์ธรรมะที่เกิดพร้อมกัน
เช่นสัมมาสังกัปปะ

การเจริญภาวนา

เป็นเรื่องของปัญญา ภาวนาคือธรรมชาติที่ทำให้ธรรมทั้ง
หลายที่เกิดขึ้น ในตนไม่ล่วงกันและกัน ผู้ปฏิบัติทั้งหลายก็
จะสามารถทำศรัทธา ความเพียร สติ สมาธิ ปัญญาเป็นต้น
ให้เกิดขึ้น

สติปัฏฐาน

สติ ระลึกรู้ เพราะทำให้เหล่าสัตว์ระลึก ความหมั่นระลึก
ปัฏฐาน ความเข้าไปตั้งไว้

สติปัฏฐาน เอาสติเป็นประธาน การตั้งสติกำหนดพิจารณาสิ่ง
ทั้งหลาย ให้รู้เห็นเท่าทันตามความเป็นจริง โดยไม่ถูกครอบงำ

ด้วยความยินดีและความยินร้ายด้วยอำนาจของกิเลส นั้นแหละ
เรียกว่าเป็นการเจริญสติ

โยคี

ผู้ปฏิบัติ กำลังเพียรพยายามตั้งใจกำหนดอย่างจดจ่อ
เป็นการทำหน้าที่ของ วิริยะ

การจับอารมณ์ ตรึงอารมณ์ไว้ไม่ให้คลาดเคลื่อน
ก็แปลว่ามีสมาธิกำกับด้วย สมาธิตั้งมั่น ในอารมณ์นั้น
สติจึงมีสมาธิเป็นองค์ประกอบด้วย

หากเรายังเห็นด้วย
ความเป็นสัตว์บุคคล
อยู่ โอกาสตกต่ำสูง

สติปัญญา เพื่อวิจยรูปขันธ์ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
จนสามารถเห็นรูปนามขันธ์๕ ตามความเป็นจริงได้
ศีลวิสุทธิ จิตตวิสุทธิ ทิฏฐิวิสุทธิ และกัณฺหาวิการณวิสุทธิ
ใครได้วิสุทธิ ๔ ข้อนี้แล้ว มีอันไม่ตกต่ำในภพที่ส่อง

พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวรรค [๑๑. โสตาปัตติสังยุต]
๓. สรรณานิวรรค ๑. ปฐมมหานามสูตร

๓. สรรณานิวรรค

หมวดว่าด้วยเจ้าศากยะพระนามว่าสรณานิ

๑. ปฐมมหานามสูตร

ว่าด้วยเจ้าศากยะพระนามว่ามหานามะ สูตรที่ ๑

[๑๐๑๗] ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ นิโครธาราม เขตกรุงบิลพัสดี
แคว้นสักกะ ครั้งนั้น เจ้าศากยะพระนามว่ามหานามะเสด็จเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค
ถึงที่ประทับ ถวายอภิवाทแล้ว ประทับนั่ง ณ ที่สมควร ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาค
ดังนี้ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ กรุงบิลพัสดีนี้มั่งคั่ง อุดมสมบูรณ์ มีประชากรมาก
มีถนนคั่นแคบ หม่อมฉันนั่ง ใกล้พระผู้มีพระภาคหรือภิกษุทั้งหลายผู้เป็นที่เจริญใจ
เวลาเย็น เข้าไปยังกรุงบิลพัสดี พบเห็นช่างบ้าง ม้าบ้าง รถบ้าง เกวียนบ้าง
ผู้คนบ้าง ที่พลุกพล่านขวักไขว่ สมัยนั้น หม่อมฉันลืมนสติปรารถนาพระผู้มีพระภาค
พระธรรม และพระสงฆ์ หม่อมฉันคิดว่า ‘หากเราถึงแก่กรรมในเวลานี้ คิดของเรา
จะเป็นอย่างไร อภิสัมปรายภพจะเป็นอย่างไร’

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “อย่าทรงกลัวเลย มหาบพิตร อย่าทรงกลัวเลย
มหาบพิตร การสวรรคตของพระองค์จักไม่เลวทราม กาลก็ริยาก็จักไม่เลวทราม
มหาบพิตร จิตของผู้ใดผู้หนึ่งที่ได้เจริญด้วยศรัทธา ที่ได้เจริญด้วยศีล ที่ได้เจริญ
ด้วยสุตะ ที่ได้เจริญด้วยจาคะ และที่ได้เจริญด้วยปัญญามาเป็นเวลานาน กายนี้
ของผู้นั้นคุ้มกันเป็นรูปร่างที่ประกอบขึ้นจากมหาภูตรูป ๔ เกิดจากมารดาบิดา

เจริญวัยเพราะข้าวสุกและขนมกุมมาล^๑ ไม่เที่ยงแท้ ต้องอบ ต้องนวดเพ็น มีอัน
แตกกระจายไปเป็นธรรมดา กายบ้าง แร้งบ้าง นกตะกรุมบ้าง สุนัขบ้านบ้าง
สุนัขจิ้งจอกบ้าง สัตว์หลายชนิดบ้าง ย่อมกัดกินกายนี้ ส่วนจิตของผู้นั้นที่ได้เจริญ
ด้วยศรัทธา ฯลฯ และที่ได้เจริญด้วยปัญญามาเป็นเวลานาน ย่อมสูงขึ้นไปถึง
บรรลุคุณวิเศษ

หากจะปลดปล่อยมีอัน
ไม่ตกต่ำเป็นธรรมดา
ต้องเป็นพระโสดาบัน

ทาน ศีล ภาวนา เชื่อมโยงกันอย่างไร

เวลาฟังธรรม

เมื่อมีศรัทธา ปรารถนาจะฟังธรรม มีความเพียร มีสติ สมาธิ ความตั้งมั่น ขณะนั้นมีกุศลจิตเกิดขึ้น กุศลจิตตชรูปปกคลุมการชกาย ชื่อว่าเราได้ถวายอภัตภาพเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชาแล้ว นี่เป็นทาน

การกระทำนี้เป็นไปตามแบบอย่างของอริยชนทั้งหลาย นี่เป็น ศีล ปัญญาที่เกิดขึ้นรู้และเข้าใจเพื่อที่จะเป็นปัจจัยแก่การพัฒนาฝึกฝนตัวเองยิ่งขึ้นไป เป็น ภาวนากุศล

ทั้งสามอย่างนี้เชื่อมกัน เป็นปัจจัยแก่กันและกันอย่างต่อเนื่อง